

teatr powszechny

Teatr, który się wtrąca

Podsumowanie merytoryczne sezonu 2022/2023

Sezon 2022/23 w Teatrze Powszechnym w Warszawie był okresem wychodzenia z pandemii oraz mierzenia się z nową, skomplikowaną rzeczywistością. Ta nowa rzeczywistość była kształtowana przez zmiany społeczne i ekonomiczne, które miały miejsce w ciągu dwóch lat pandemii. Dodatkowo, brutalna agresja Rosji na Ukrainę, kryzys migracyjny, napięta sytuacja polityczna i ekonomiczna oraz głębokie podziały społeczne w kraju również wpłynęły na program i działalność teatru.

W tej trudnej i pełnej nowych wyzwań rzeczywistości, misja "teatru, który się wtrąca", obejmuje szeroki zakres działań. To nie tylko działalność artystyczna, ale także zaangażowanie społeczne, edukacyjne i tożsamościowe. Teatr dąży do otwarcia i rzeczywistego wsparcia dla osób wykluczonych oraz aktywistów. Ważnym celem jest wspieranie walki o wolność słowa, wartości demokratyczne, wolność artystycznego wyrażania się i dostęp do kultury.

W sezonie 2022/23 Teatr Powszechny skoncentrował się na tematach związanych z różnymi aspektami tworzenia nowych wspólnot i przyglądaniu się kulturowym i społecznym podwalinom tych już istniejących i określających nasze życie. Teatr podkreślał również znaczenie wyobraźni i tworzenia nowych wizji przyszłości. Wszystko to wpisuje się w hasło "Solidarność i troska", które towarzyszyło działalności teatru od 2020 roku. To hasło było przewodnim motywem Forum Przyszłości Kultury 2022 oraz wszystkich premier, pokazów i działań społecznych i edukacyjnych realizowanych przez Teatr Powszechny w Warszawie. W tym sezonie wyjątkowo istotne stało się też budowanie międzynarodowej pozycji teatru poprzez udział w dwóch międzynarodowych projektach („Prospero. Extended Theatre” i „Face to Faith”), udział Teatru w międzynarodowej sieci MITOS21 oraz Forum Przyszłości Kultury, którego edycja 2023 wyjątkowo w tym roku odbyła się wiosną.

Sezon rozpoczęliśmy kolejną edycją Forum Przyszłości Kultury, które odbyło się pod hasłem „Solidarność i troska” i było zwieńczeniem działań prowadzonych w całej Polsce przez wiele miesięcy. W tym samym czasie odbywało się europejskie tournée spektaklu „Imagine” w reż. Krystiana Lupy, który został pokazany w Modenie, Liège i Madrycie. W późniejszych miesiącach spektakl pokazywany był również w Katowicach i w Krakowie.

Pierwszą premierą sezonu były „Grzyby” we wspólnej reżyserii Weroniki Szczawińskiej oraz Piotra Wawra Juniora. Przedsięwzięcie w formie humorystycznej przybliżyło niesamowite zdolności komunikacyjne i przetrwalnikowe grzybów oraz jest refleksją na temat ludzkich wspólnot i możliwości komunikacji.

W lutym zaprosiliśmy widzów na premierę „Przedwiośnia” na podstawie powieści Stefana Żeromskiego w reż. Pawła Łysaka. Po prawie stu latach od wydania wracamy do tej powieści ze ścisłego kanonu polskiej literatury, by przyjrzeć się postawionym przez Żeromskiego pytaniom o sprawiedliwość społeczną, o Polskę obywatelską, a przede wszystkim o marzenia dotyczące nowej, lepszej rzeczywistości.

Miesiąc później odbyła się premiera spektaklu „Tęsknica” w reż. Pamelii Leończyk i na podstawie autorskiego tekstu Darii Sobik, który powstał we współpracy z Festiwałem Nowe Epifanie jako efekt Laboratorium Nowych Epifanii. Przedstawienie na podstawie prawdziwej historii tworzy fantastyczną opowieść o budowaniu wspólnoty i tęsknocie za domem.

Ostatnią premierą sezonu był „Melodramat” w reż. Anny Smolar, który został uznany przez krytyków za jedno z najważniejszych wydarzeń sezonu teatralnego. Inspirowane opowiadaniem „Pętla” Marka Hłaski i słynnym filmem w reżyserii Wojciecha Jerzego Hasa przedstawienie wychodzi poza stereotypową opowieść o alkoholizmie, ale opowiada o mechanizmach współzależnienia i naszym uwikłaniu w toksyczne relacje.

W połowie października odbyło się zwieńczenie Forum 2022 - były to trzy dni spotkań, debat, warsztatów i performansów z udziałem ważnych, inspirujących osób i organizacji. Forum zyskało też w 2022 roku wymiar międzynarodowy – w ramach wydarzenia odbyła się dwudniowa konferencja w Czechach we współpracy z teatrem Divadlo pod Palmovkou (w czasie czeskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej), podjęliśmy również współpracę z ukraińskim centrum kulturalnym Jam Factory Art Center ze Lwowa.

Pod koniec maja odbyło się Forum 2023, któremu towarzyszyło hasło „Praktyki nadziei”. Tym razem wydarzenie zyskało prawdziwie międzynarodowy charakter. Pośród zaproszonych gości były artyści, naukowcy i aktywiści m.in. z Ukrainy, Szwecji, Białorusi, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Czech, Słowacji, Słowenii, Gruzji, Holandii czy Niemiec. Wydarzenie otworzył wykład Kateryny Babkiny, ukraińskiej pisarki, poetki i scenarzystki, laureatki Literackiej Nagrody Europy Środkowej „Angelus” (2021).

Teatr Powszechny konsekwentnie buduje swoją pozycję ważnego europejskiego teatru oraz aktywnie podejmuje się kolejnych międzynarodowych koprodukcji i starań o pozyskanie grantów. W sezonie 2022/2023 teatr uczestniczył w dwóch dużych europejskich projektach, „Prospero. Extended Theatre” i „Face to Faith”. W ramach tych projektów gościliśmy u osoby z partnerskich instytucji, organizowaliśmy międzynarodowe szkolenia i pokazy gościnnych projektów. W marcu zaprosiliśmy partnerów projektu „Face to Faith” na organizowaną w naszym teatrze konferencję „Akty wiary”.

Teatr kontynuuje też współpracę z fundacją Strefa WolnoSłowa, z którą wspólnie prowadzi projekt Ogródu Powszechnego i współdziała przy projekcie Dramaturgie społeczne. Strefa prowadzi szeroki program warsztatów i działań artystycznych dla różnych grup społecznych. Pod koniec sezonu ich instalacja performatywna „Imperium” inspirowana obrazem kroczącego lasu z „Makbeta” oraz doświadczeniami osób migrujących i pomagających na granicy polsko-białoruskiej, odbiła się szerokim echem na Festiwalu Szekspirowskim.

W sezonie 2022/2023 Teatr współpracował również z Instytutem Sztuk Performatywnych. Kolektyw InSzPer prowadzony jest przez Michała Buszewicza, Martę Keil, Grzegorza Reske, Annę Smolar, Weronikę Szczawińską i Piotra Wawra Jr. W sali Teatru Powszechnego artystki i artyści, kuratorzy i kuratorzy, tworzyli „dom pracy twórczej” – miejsce przeznaczone do prezentacji kameralnych

spektakli własnych i gościnnych, organizacji warsztatów i spotkań, a także współpracy z uczelniami artystycznymi i organizacjami pozarządowymi.

Zwieńczeniem sezonu były dla nas pokazy spektaklu „Capri – wyspa uciekinierów” w reż. Krystiana Lupy na festiwalu w Neapolu oraz nagroda Nowy Yorick na Festiwalu Szekspirowskim przyznana pokazowi preformatywnemu „Zimowa opowieść” w reżyserii Pameli Leończyk i z adaptacją Darii Sobik. W kolejnym roku czytanie to ma zostać przekształcone w pełnowymiarowy spektakl.

Sezon 2022/2023 upłynął w Teatrze Powszechnym pod znakiem powrotu do pełnej działalności, ale też mierzenia się z nową rzeczywistością. Wydarzenia ostatnich lat zmieniły nie tylko optykę twórców, metody pracy w instytucjach, ale też przyzwyczajenia i oczekiwania publiczności. W tej nowej rzeczywistości Teatr Powszechny stara się kontynuować swoją misję, szukając dla niej nowych środków wyrazu i płaszczyzn do rozmowy z widzami. Dlatego kolejnemu sezonowi towarzyszyć będzie hasło majowego Forum Przyszłości Kultury „Praktyki nadziei”. Praktykowanie nadziei rozumiemy – obok konkretnych działań i postaw – jako tworzenie nowych wielowątkowych i wspólnotowych opowieści o naszej rzeczywistości. Otwierał się również na nowe środowiska, dając przestrzeń do działania interesującym kreatorom życia kulturalnego. Korzystając z doświadczenia zdobytego w ubiegłych latach, rozwija też sieć międzynarodowej współpracy i buduje rozpoznawalną i cenioną w Europie markę nowoczesnej i progresywnej instytucji kultury, nie zapominając jednocześnie o działaniach dla lokalnej społeczności.

Statystyki 2022/2023

Spektakle własne: 193

Spektakle gościnne: 10

Liczba widzów: 31 173 widzów

Inne wydarzenia: 8427 uczestników

Frekwencja:* 78,62%

*Dotyczy spektakli własnych.

Premiery w sezonie 2022/2023

Grzyby

premiera: 19 listopada 2022
scena mała

reżyseria i scenariusz – Weronika Szczawińska, Piotr Wawer Jr
scenografia i kostiumy – Marta Szypulska
ruch sceniczny – Agata Maszkiewicz
asystentka reżyserów – Marta Szłasa-Rokicka
konsultacje mykologiczne – Marta Wrzosek
nagranie muzyki – Aleksandra Gryka
konsultacje terapeutyczne – Dobrawa Borkała
inspicjentka – Bazhena Shamovich
obserwacja uczestnicząca – Katarzyna Tokarska-Stangret

obsada – Grzegorz Falkowski, Mamadou Góo Bâ, Natalia Lange, Maria Robaszkiewicz, Oskar Stoczyński

Co jakiś czas ludzie wymyślają nowy sposób na uratowanie zniszczonej Ziemi. Albo przynajmniej na uchronienie naszego gatunku przed skutkami naszego własnego, gwałtownego rozwoju. Najnowszym sojusznikiem stały się grzyby – istoty długo niedoceniane, wciąż nieco tajemnicze nawet dla nauki. Wykonują niewidzialną pracę, której znaczna część jest szalenie istotna dla podtrzymywania życia na naszej planecie. Ale czy to powód, aby obarczać je tak dużą odpowiedzialnością?

Czy grzyby naprawdę mogą rozłożyć nasze śmieci, unieszkodliwić nasze zanieczyszczenia, uratować nasze gleby przed erozją, dostarczyć nam alternatywnych materiałów budowlanych, uchronić nas przed rakiem, wyleczyć z depresji, złagodzić nasz lęk przed śmiercią i nauczyć nas empatii?

A może trochę zbyt wiele od nich oczekujemy?

Przedwiośnie

na podstawie powieści Stefana Żeromskiego
premiera: 24 lutego 2023
scena duża

reżyseria – Paweł Łysak
scenariusz i dramaturgia – Paweł Sztarbowski
scenografia – Robert Rumas
współpraca scenograficzna i kostiumograficzna – Anna Macugowska
współpraca dramaturgiczna – Sebastian Słowiński
muzyka – Dominik Strycharski
wideo – Karol Rakowski
inspicjentka – Bazhena Shamovich
aktywistki i aktywiści współpracujący przy spektaklu – Zuzanna Karcz, Sebastian Słowiński, Janina Świerżewska
konsultacja sceny tanecznej – Danil Vitkovski

obsada – Grzegorz Artman, Klara Bielawka, Aleksandra Bożek, Arkadiusz Brykalski, Magdalena Celmer (gościnnie), Michał Czachor, Michał Jarmicki, Zuzanna Karcz (gościnnie), Sebastian Słowiński (gościnnie)

Wydanie „Przedwiośnia” w 1924 roku wywołało burzę różnorodnych komentarzy. Pisarza oskarżano o promowanie bolszewizmu i pornografię. Na kolejne dekady książka stała się dla pokoleń punktem odniesienia powracającym w wielu dyskusjach. Szczególnie po 1989 roku wielokrotnie powracało marzenie dotyczące nowego „Przedwiośnia”.

Po prawie stu latach wracamy do tej powieści ze ścisłego kanonu polskiej literatury, by przyrzeć się postawionym przez Żeromskiego pytaniom o sprawiedliwość społeczną, o Polskę obywatelską, a przede wszystkim o marzenia dotyczące nowej, lepszej rzeczywistości. Robimy to ze świadomością, że burzliwe losy Cezarego Baryki nie mogą odzwierciedlać drogi czy wyzwań współczesnych młodych aktywistów, ale mogą stać się dla nas wstępem do dyskusji o wciąż trwających pęknięciach w polskim społeczeństwie, wojnie polsko-polskiej i ogromnym rozczarowaniu kształtem obecnej rzeczywistości, na którym żeruje pravicowy populizm.

Proponujemy widzom rodzaj nowej, krytycznej lektury, do której zaprosiliśmy nie tylko aktorów, ale też młodych aktywistów i intelektualistów.

Tęsknica

premiera: 18 marca 2023

scena mała

reżyseria – Pamela Leończyk

tekst i dramaturgia – Daria Sobik

scenografia – Diana Lelonek

muzyka – Magdalena Sowul

reżyseria światła – Piotr Pieczyński

asystentka reżyserki – Anna Augustowska

inspicjentka – Zofia Marciniak

obsada – Karolina Adamczyk, Natalia Lange, Artem Manuilov, Oskar Stoczyński

Jest taka wieś, która nie istnieje. Domów już nie ma, bo zrównano je z ziemią. Miała powstać tu hałda, ale kopalnia zmieniła zdanie. Są za to mieszkańcy, choć żyją teraz gdzieś indziej. Dziś, po dwudziestu latach od zlikwidowania wsi, w czynie społecznym porządkują tereny byłych posesji, koszą trawę, zasiewają kwiaty łubinu, spotykają się na piknikach i potańcówkach, a każdego roku organizują huczny międzypokoleniowy zjazd, gdzie wybierają Miss i Mistera wioski.

Spektakl „Tęsknica” to fantazja zainspirowana rozmowami z byłymi mieszkańcami wsi Wigancice Żytawskie (woj. dolnośląskie, gmina Bogatynia), wysiedlonej w 1999 roku na skutek decyzji miejscowej kopalni. Twórczyni i twórcy przedstawienia wsłuchują się w lokalne opowieści i tworzą na ich podstawie uniwersalną historię o chęci powrotu do domu. To spektakl, w którym z miłości mówi się po czesku, z tęsknoty przywołuje duchy hańdziarzy, a w nadziei na lepsze jutro wzywa na pomoc Elżbietę Jaworowicz. „Tęsknica” opowiada o ludziach przywiązanych do „swojego miejsca”, nawet jeśli wydaje się ono naznaczone klątwą.

Spektakl powstał we współpracy z Festiwałem Nowe Epifanie jako efekt Laboratorium Nowych Epifanii.

Melodramat

premiera: 20 maja 2023

scena duża

reżyseria, scenariusz – Anna Smolar

wiersze – Natalia Fiedorczyk

monologi i dialogi – Karolina Adamczyk, Michał Czachor, Anna Ilczuk, Andrzej Kłak, Anna Smolar, Julian Świeżewski

scenografia i kostiumy – Anna Met

choreografia – Karolina Kraczkowska

muzyka – Enchanted Hunters (Magdalena Gajdzica, Małgorzata Penkalla)

światła – Monika Stolarska

asystentka reżyserki – Marta Szlasa-Rokicka

asystentka scenografki – Zofia Ratasiewicz

inspicjentka – Zofia Marciniak

występują – Karolina Adamczyk, Michał Czachor, Anna Ilczuk, Andrzej Kłak, Karolina Kraczkowska (gościnnie), Julian Świeżewski

„Melodramat” nie jest spektaklem o uzależnieniu, o opróżnianej butelce, dramacie kaca ani o samym pijącym. Nie jest to spektakl o romantycznym micie autodestrukcyjnego wrażliwca lub geniusza, któremu wolno zawsze i właściwie wszystko. Pytamy: kim jest osoba w tle? Kim jest wiecznie drugoplanowa bohaterka, czyli osoba współuzależniona?

Po sześćdziesięciu latach kontakt z prozą Hłaski i słynną adaptacją „Pętli” w reżyserii Wojciecha Jerzego Hasa uderza archaicznością stereotypów oraz teatralną grą filmowego amanta i heroiny (w rolach Kuby i Krystyny – Gustaw Holoubek i Aleksandra Ślaska). W 2023 roku żyjemy w kompletnie innym świecie, który obieramy jak cebulę z kolejnych warstw patriarchalnej władzy.

Czy o miłości może opowiadać tylko standardowy melodramat, a ogień pasji podsycać dopiero trójkąt melodramatyczny, obciążony cierpieniem i trwaniem w ukryciu? Jako kobiety wyrastamy w tradycji kultu relacji romantycznej – to ona stanowić ma cel i spełnienie naszego człowieczeństwa. W wychowaniu chłopców i młodych mężczyzn często pomija się temat kompetencji emocjonalnych, niezbędnych dla budowania dojrzałego związku. Ten wzorzec powoduje, że koniec końców to jedna strona bierze na swoje barki (często nieświadomie) cały ciężar odpowiedzialności za relację i podtrzymywanie rodziny. Jednak figura wybawiciela, ratownika, kochającego bliskiego poświęcającego swoje potrzeby i pragnienia w imieniu dobra drugiej osoby, nie zna płci ani normy.

Domaga się przeformułowania – tak abyśmy w pełni zobaczyli mechanizmy, którymi „rola ratownika” się rządzi.

W spektaklu podążymy ścieżką myśli, przekonań i porywów figury Dobrej Żony, która niekoniecznie musi być zawsze odgrywana przez kobietę. Hłasko zaczyna swoje opowiadanie mottem: „Przy dobrej kobiecie życie nie boli”. Czy Dobra Żona będzie potrafiła znaleźć dla siebie nową definicję dobra i troski, wybić się na niezależność – nie spektakularnie, ulicznie, politycznie, ale aż – prywatnie i intymnie?

Inne spektakle w repertuarze 2022/2023

Twarzą w Twarz - reż. Maja Kleczewska

Klątwa - reż. Oliver Frljić

Dobrobyt – reż. Árpád Schilling

Capri – wyspa uciekinierów – reż. Krystian Lupa

Diabły – reż. Agnieszka Błońska

Strach zżerać duszę – reż. Agnieszka Jakimiak

Mefisto – reż. Agnieszka Błońska

Jak ocalić świat na małej scenie – reż. Paweł Łysak

Ronja, córka zbójnika – reż. Anna Ilczuk

Bieguni – reż. Michał Zadara

Opowieści niemoralne – reż. Jakub Skrzywanek

Jądro ciemności – reż. Paweł Łysak

1984 – reż. Barbara Wysocka

Odpowiedzialność – reż. Michał Zadara

Nastia – reż. Jura Dzivakou

Radio Mariia – reż. Roza Sarkisian

Orlando – reż. Agnieszka Błońska

Imagine – reż. Krystian Lupa

Wyjazdy w sezonie 2022/2023

TYTUŁ	FESTIWAL/MIASTO/PAŃSTWO	SCENA	DATA PREZENTACJI	ILOŚĆ PREZENTACJI
<i>Bieguni</i>	Międzynarodowy Festiwal Teatralny Bez Granic w Cieszynie	Teatr im. Adama Mickiewicza	1 października 2022	1 spektakl
<i>Imagine</i>	Modena (Włochy)	Teatro Storchi	15 i 16 października 2022	2 spektakle
<i>Imagine</i>	Theatre de Liege (Belgia)	Theatre de Liege	21 i 22 października 2022	2 spektakle
<i>Imagine</i>	Teatros del Canal w Madrycie (Hiszpania)	Teatros del Canal	28 i 29 października 2022	2 spektakle
<i>Imagine</i>	XXI Ogólnopolski Festiwal Sztuki Reżyserskiej "Interpretacje" w Katowicach	Teatr Śląski im. St. Wyspiańskiego – Duża Scena	26 i 27 listopada 2022	2 spektakle
<i>Imagine</i>	15. Międzynarodowy Festiwal Teatralny Boska Komedia w Krakowie	Teatr im. Juliusza Słowackiego	10 i 11 grudnia 2022	2 spektakle
<i>Odpowiedzialność</i>	15. Międzynarodowy Festiwal Teatralny Boska Komedia w Krakowie	AST im. Stanisława Wyspiańskiego	12 grudnia 2022	2 spektakle
<i>Radio Mariia</i>	Sommerblut festival w Kolonii (Niemcy)	Orangerie Theatre	13 maja 2023	1 spektakl
<i>Twarzą w twarz</i>	63. Kaliskie Spotkania Teatralne	OSRIR	7 maja 2023	1 spektakl
<i>Twarzą w twarz</i>	Międzynarodowy Festiwal Teatralny Kontakt (Toruń)	Teatr im. Horzycy	6 czerwca 2023	1 spektakl
<i>Capri - wyspa uciekinierów</i>	Campania Teatro Festival w Neapolu (Włochy)	Politeama	1 i 2 lipiec 2023	2 spektakle

Nagrody w sezonie 2022/2023

15. Międzynarodowy Festiwal Boska Komedia grudzień 2022

Nagroda za zbiorową kreację aktorską dla całego zespołu spektaklu „Imagine” w reż. Krystiana Lupy.

63. Kaliskie Spotkania Teatralne – Festiwal Sztuki Aktorskiej – organizowane przez Teatr im. Wojciecha Bogustawskiego w Kaliszu.

Twórcynie i twórcy spektaklu „Twarzą w twarz” w reż. Mai Kleczewskiej zostali wyróżnieni w 3 kategoriach:

- Karolina Adamczyk – Pierwsza Nagroda Aktorska za rolę Karin
- Maja Kleczewska – Honorowa Nagroda im. Macieja Prusa dla najlepszego reżysera za dwa spektakle: „Twarzą w twarz” oraz „Łaskawe” z Teatru Śląskiego w Katowicach
- Andrzej Kłak – Wyróżnienie Jury Festiwalu za rolę Tomasza.

Międzynarodowy Festiwal Teatralny Kontakt – Toruń w Teatrze im. Wilama Horzycy w Toruniu:

– Nagroda dla najlepszej aktorki – Karolina Adamczyk

27. edycja Festiwalu Szekspirowskiego w Gdańsku, lipiec-sierpień 2023:

- Nagroda „Nowy Yorick” pokazu work in progress „Zimowa opowieść” w reż. Pameli Leończyk
Uzasadnienie:

Projekty w sezonie 2022/2023

Face to Faith – unijny projekt

Projekt teatralny FACE TO FAITH podejmuje temat istotnej roli wiary we współczesnym społeczeństwie. Siedem instytucji kultury - oprócz Teatru Powszechnego w Warszawie także sześć teatrów i festiwali z Europy i Izraela: ANTI Contemporary Art Festival (Finlandia), Divadlo pod Palmovkou (Czechy), Gesher Theater (Izrael), Jam Factory Art Center (Ukraina), Sommerblut Kulturfestival e.V. (Niemcy) – koordynator projektu oraz Teatro dei Venti (Włochy) - realizując projekty teatralne i konferencje, chce zadawać pytania o wiarę jako element tworzenia tożsamości i kontekstów politycznych, jak również jako element spajający lub dzielący społeczeństwo. W tym celu zaprosimy artystów, ekspertów i badaczy do otwierania nowych perspektyw, opowiadania nieznanymi historiami i odkrywania nierozwiązywalnych konfliktów.

W ramach FACE TO FAITH. Każda z instytucji kultury biorących udział w projekcie wyprodukuje jeden spektakl, który powstawał będzie w dialogu z lokalną publicznością i odnosił się do kulturowego kontekstu danego kraju. Po premierach w Kolonii, Kuopio, Lwowie, Modenie, Pradze, Tel Awiwie i Warszawie spektakle ruszą w trasę do kolejnych miast. Pokazom towarzyszą konferencje i wydarzenia dodatkowe problematyzujące temat wiary i jej znaczenia dla społeczeństwa. W ramach

polskiej części projektu w 2022 r. zrealizowany został spektakl „Radio Mariia” w reżyserii Rozy Sarkisian. Projekt współfinansowany ze środków programu „Kreatywna Europa” Unii Europejskiej.

W maju 2023 spektakl został pokazany w Kolonii.

W marcu 2023 r. w Warszawie odbyła się międzynarodowe spotkanie partnerów oraz pokazy gościnnych spektakli.

3 marca

Pokaz spektaklu „FIXIT” (ANTI – Contemporary Art Festival, Kuopio, Finlandia) oraz warsztaty z Kaino Wennerstrandem.

Prezentacja historii i linii programowej Teatru Powszechnego – Karolina Kaprańska i Paweł Sztarbowski.

4 marca

Konferencja „Akty wiary”

- „Wojna w Ukrainie – dezinformacja, propaganda i teorie spiskowe”

Referaty wygłosili prof. Svitlana Chunikhina, Mykhailo Naydenov, Liubov Naydenova.

- „W co chcą wierzyć Polacy?”

Dyskusja panelowa z udziałem prof. Michała Bilewicza, prof. Franciszka Czecha i prof. Małgorzaty Jacyno. Prowadzenie: dr Paweł Sztarbowski.

- „To jest wojna”. Spotkanie z Klementyną Suchanow. Prowadzenie: Witold Mrozek

Pokaz spektaklu „Romeo i Julia 2022”, reż. Alin Negotoiu (teatr Divadlo pod Palmovkou z Pragi).

PROSPERO – Extended Theatre – Kreatywna Europa

Dziesięciu partnerów zaangażowanych w wieloletni projekt współpracy kulturalnej **PROSPERO – Extended Theatre** podjęło długofalową, kulturalną inicjatywę. Ambitny projekt teatralny jest jednocześnie gestem politycznym przyczyniającym się do artystyczno-kulturalnego rozwoju Europy.

W kontekście powtarzających się kryzysów, które zmuszają Europę do przekonywania swoich obywateli o sensie integracji, partnerzy zamierzają pokazać, że sztuka i kultura są potężną siłą zdolną do stymulowania kreatywności, inspirującej wymiany doświadczeń oraz zachowania spójności. Uznaliśmy, że w szczególności właśnie teatr pozostaje ważnym forum dialogu, zdolnym do organizowania rzeczywistych, bezpośrednich spotkań międzyludzkich oraz pobudzania krytycznego myślenia. Swoją pracą chcemy uczestniczyć w artystycznym i kulturalnym rozwoju Europy.

W ramach projektu zrealizowany został spektakl „Imagine” w reżyserii Krystiana Lupy. W październiku 2022 r. spektakl odbył międzynarodowe tournée, w czasie którego pokazywany był na scenach we Włoszech, Hiszpanii i Belgii. Projektowi towarzyszą też spotkania i warsztaty rozwijające kompetencje pracowników partnerskich teatrów. We wrześniu 2023 roku druga część przedstawienia oraz film dokumentalny o jego powstaniu zostały umieszczone na międzynarodowej platformie internetowej i są dostępne dla widzów krajów partnerskich projektu.

Teatry zaangażowane w projekt: Théâtre de Liège (lider projektu – Belgia), Emilia Romagna Teatro Fondazione (Modena – Włochy), São Luiz Teatro Municipal (Lisbona – Portugalia), Göteborgs Stadsteater (Göteborg – Szwecja), Hrvatsko Narodno kazalište u Zagrebu (Zagrzeb – Chorwacja), Teatros del Canal (Madryt – Hiszpania), Schaubühne Berlin (Niemcy), Teatr Powszechny (Warszawa – Polska), Odéon-Théâtre de l'Europe (Paryż – Francja), ARTE.

W styczniu 2023 roku gościliśmy przedstawicieli wszystkich partnerskich teatrów, dla których zorganizowano warsztaty rozwoju widowni. Ich tematem była Komunikacja w zarządzaniu kryzysowym i kryzys uchodźców i wojenny: publiczne teatry w Polsce i na Ukrainie. Pierwsza część warsztatów, 20 stycznia, składała się z trzech części:

- Wstępna prezentacja na temat historii Teatru Powszechnego i politycznego charakteru jego działań - przedstawiona przez Pawła Łysaka, dyrektora artystycznego teatru
- Opis epizodu kryzysowego, przez który przeszedł Teatr Powszechny po premierze spektaklu "Klątwa" - przedstawiony przez obecnych przedstawicieli teatru.
- Warsztaty dotyczące innowacyjnego rozwiązywania problemów - prowadzone przez Wandę Gaidamovic.

Druga część warsztatów była poświęcona kryzysowi politycznemu i humanitarnemu na granicy polsko-białoruskiej oraz wsparciu, jakie twórcy kultury dostarczają/mogą dostarczać w tej sytuacji. Prezentację wygłosiła Alicja Borkowska, członkini koalicji Grupa Granica. Wieczorem 20 stycznia uczestnicy warsztatów udali się na spektakl "Imagine" w reżyserii Krystiana Lupy.

W czasie całego projektu dyrekcja i pracownicy Teatru Powszechnego gościli na zebraniach rady artystycznej PROSPERO oraz na warsztatach organizowanych przez teatry partnerskie.

Kultura bez barier

Projekt „Teatr POWSZECHNY” otrzymał grant w projekcie „Kultura bez barier”, który realizowany będzie w sezonie 2022/2023. Jego celem jest zwiększenie dostępności oferty kulturalnej i edukacyjnej Teatru, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami wzroku i słuchu.

Zadania, które zaczęliśmy realizować w 2022 r. to między innymi: prezentacja spektakli z audiodeskrypcją i tłumaczeniem na język migowy, zajęcia edukacyjne z zakresu dostępności kultury dla osób z niepełnosprawnościami oraz montaż pętli indukcyjnych na widowni Sceny Dużej i w kasie biletowej. Przeprowadzimy również warsztaty dla pracowników Teatru, które podniosą kompetencje w zakresie współpracy z osobami z niepełnosprawnościami.

Projekt „Kultura bez barier” realizowany jest przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) w ramach Działania 4.3 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

W ramach projektu „Kultura bez barier”, realizowanego przez PFRON, zagraлиśmy spektakle:

- 20 października 2022 r. – spektakl „Radio Mariia” w reż. Rozy Sarkisian z tłumaczeniem na PJM
- 10 listopada 2022 r. – spektakl „Mefisto” w reż. Agnieszki Błońskiej z tłumaczeniem na PJM
- 3 grudnia 2022 r. – spektakl „Ronja, córka zbójnika” w reż. Anny Ilczuk z tłumaczeniem na PJM
- 11 stycznia 2023 r. – spektakl „Orlando. Biografie” w reż. Agnieszki Błońskiej z tłumaczeniem na PJM
- 30 marca 2023 r. – spektakl „Dobrobyt” z tłumaczeniem na PJM oraz napisami polskimi dla Głuchych lub niedosłyszących czytających w j. polskim
- 14 kwietnia 2023 – spektakl „Radio Mariia” w reż. Rozy Sarkisian z audiodeskrypcją
- 25 kwietnia 2023 r. – spektakl „Ronja, córka zbójnika” z audiodeskrypcją i tłumaczeniem na PJM
- 3 czerwca 2023 r. – spektakl „Tęsknica” w reż. Pameli Leończyk z tłumaczeniem na PJM, audiodeskrypcją oraz napisami polskimi dla Głuchych lub niedosłyszących czytających w j. polskim

Dodatkowe wydarzenia dla widzów z niepełnosprawnościami:

- 26 listopada 2022 i 2 kwietnia 2023 – wycieczka po teatrze tłumaczona na Polski Język Migowy
- 1 kwietnia i 3 czerwca 2023 – warsztaty aktorskie z Natalią Lange tłumaczone na PJM
- 15 kwietnia i 7 maja 2023 – warsztaty aktorskie z Oskarem Stoczyńskim tłumaczone na PJM
- 21, 22 i 25 kwietnia 2023 r. – warsztaty do spektaklu „Ronja, córka zbójnika” wprowadzające w świat Głuchych.

Miasto Szczęśliwe. Festiwal Sztuki i Społeczności (projekt miejski)

Współpraca, uczestnictwo, wolność, demokracja, niwelowanie podziałów społecznych i zwiększanie dostępności kultury – tym wartościom poświęcony jest Festiwal „Miasto Szczęśliwe”. To długofalowy, cykliczny projekt działań artystycznych, edukacyjnych i animacyjnych prowadzony przez Teatr Powszechny w Warszawie już od 2016 roku. Jego założenia wpisują się w Program Rewitalizacji warszawskiej Pragi.

Inicjatywa wynika z chęci pogłębienia współpracy publicznych instytucji kultury, organizacji pozarządowych oraz rozmaitych grup artystycznych i mieszkańców Pragi. Festiwal poświęcony jest przede wszystkim budowaniu relacji – pomiędzy organizacjami i społecznościami lokalnymi. Rewitalizację rozumiemy jako potrzebę nowej wizji świata, opartego na współpracy i wzajemnym szacunku, a także jako kreowanie nowych typów więzi społecznych. Ich podstawą są małe wspólnoty oraz sąsiedztwo i partnerstwo.

Zadanie realizowane dzięki wsparciu finansowemu miasta stołecznego Warszawy w ramach Zintegrowanego Programu Rewitalizacji m.st. Warszawy do 2022 roku

Wydarzenia w sezonie 2022/2023

1. "Solidarny Stół", „Książkowóz” i "Dwoje nudzi z szafą" – działania Fundacji Zmiana.

- marzec-październik 2023 r. – zbiórka, rozdawanie oraz rozmowy o książkach. Działania obejmą dzielnice: Praga Północ, Pragę Południe i Kamionek.
- maj-wrzesień 2023 r. – mobilna biblioteka (samochód), miejsca spotkań, wymiany książek w miejscach takich jak np. Plac Hallera, Urząd Dzielnicy Praga Południe.
- maj-wrzesień 2023 r. – nagrywanie podcastów.

Solidarny Stół - W tym roku mija 10 lat zbierania książek i rozdawania książek przez naszą organizację. zbiórka, rozdawanie oraz rozmowy o książkach. Traktujemy je jako systemowe rozwiązanie umożliwiające nawiązanie kontaktów, a także rozwój bibliotek prywatnych i więziennych. Działania obejmą dzielnice: Praga Północ, Pragę Południe i Kamionek.

Książkowóz - Mobilna biblioteka to nowe działanie, które umożliwi regularne dotarcie do miejsc nieoczywistych, nie kojarzących się z książkami – wymianą, zbiórką i rozdawaniem. Planujemy traktować dojazd oznakowanym samochodem i organizować spotkania np. Plac Hallera, Urząd Dzielnicy Praga Południe oraz Praga Północ. Włączymy się w działania mające na celu promocję organizacji pozarządowych.

Dwoje nudzi z szafą - Nagrywanie podcastów „Dwoje nudzi z szafą” tworzone z mieszkańcami obszarów objętych programem rewitalizacji. Są to rozmowy tematyczne, których inicjatorami są sami uczestnicy, ale dotyczą szeroko pojętej kultury – od poezji, do kultury posiadania poprzez kulturę osobistą.

2. „Warszawa Wschodnia” – cykl działań edukacyjnych, warsztatowych, spotkania, spektakl

Pokaz performatywny „Zła krew”

reżyseria – Jura Dzivakou
tekst i dramaturgia – Jura Dzivakou
współpraca dramaturgiczna – Marta Sokołowska
scenografia i kostiumy – Tatsiana Dzivakova
muzyka – Olga Podgaiskaya
wideo – Kanaplev i Leidyk
montaż dźwięku (miksowanie i remastering) – Vitali Appow
inspicjentka i asystentka reżysera – Bazhena Shamovich

obsada – Aleksandra Bożek, Ekaterina Ermolovich (gościnnie), Grzegorz Falkowski, Volha Kalakoltsava (gościnnie), Mikołaj Stońka (gościnnie)

„Zła krew” to pokaz performatywny poruszający temat ostatecznego pożegnania z przeszłością i wkroczenia w nieznaną przyszłość. To próba zmierzenia się z mitami i archetypami, które przekłamują rzeczywistość. To historia o zakochaniu się w życiu człowieka, który nie wie jak żyć. Główny bohater

Aleksander chce wyzwolić się z patriarchy dominującego w jego rodzinie i kraju. Chce nauczyć się mówić w nowym języku i zrozumieć innych.

Warsztaty i spektakl „Opowieść o dzielnym zającu”

reżyseria i adaptacja – Jura Dzivakou
scenografia, kostiumy, lalki i wideo – Tatsiana Dzivakova
tłumaczenie – Agnieszka Sowińska
muzyka – Olga Podgaiskaya
występuje – Volha Kalakoltsava

Co to znaczy być bohaterką lub bohaterem? Na podstawie ludowej opowieści powstał polsko-białoruski spektakl lalkowy, w który będziemy szukać odpowiedzi na to i inne pytania. Czy bohaterzy występują tylko w komiksach?

Co jest supermocą: możliwość przechodzenia przez ściany czy umiejętność negocjacji i współpracy w grupie? Czy konflikty można rozwiązywać tylko siłą?

Projekt będzie kontynuowany w kolejnym sezonie, kiedy odbędą się warsztaty z aktorem Grzegorzem Falkowskim oraz pokaz pracy Artema Manuilova z uchodźczyniami z Ukrainy.

Dramaturgie społeczne

Azyl Warszawa

Azyl Warszawa to program interdyscyplinarnych warsztatów wielokulturowych Strefy WolnoSłowej, który od lat jest przestrzenią spotkania poprzez wspólne tworzenie i co roku cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem wielokulturowej społeczności Warszawy. Program polega na cyklicznych warsztatach teatralno-ruchowo-dramaturgicznych, w ramach których wielokulturowe grupy uczestników i uczestniczek dzieląc się swoimi doświadczeniami i historiami przygotowują wydarzenie artystyczne dla szerokiej publiczności – w teatrze i w przestrzeni miejskiej. Od 2015 roku Azyl Warszawa odbywa się w przestrzeni Teatru Powszechnego i stał się wspólnym działaniem Strefy i Teatru. Ostateczny kształt spektaklu zależy od uczestników i uczestniczek działania i charakteru grupy. W 2023 osią tematyczną dla warsztatów będzie ODBUDOWA.

Prowadzący: Alicja Borkowska, Olia Kalakolstava, Katarzyna Stefanowicz, Artur Pałyga, Pavlo Luhovyi

Ilość spotkań warsztatowych: 27 + próby i spektakl finałowy

Ilość uczestników i uczestniczek: 30

Sound in Space Orchestra

Przestrzeń tworzona przez Raya Dickaty'ego dla początkujących i profesjonalnych muzyków, zainteresowanych eksperymentami z dźwiękiem i

improvizacją muzyczną. Zajęcia Sound in Space Orchestra to warsztaty otwarte dla społeczności, dla grup międzykulturowych i międzypokoleniowych, dla nowych członków i członkiń niezależnie od ich wcześniejszego doświadczenia muzycznego. Spotkania Sound in Space cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem wśród społeczności Warszawy, w dużej mierze wśród jej wielokulturowej części. Sound in Space to przestrzeń warsztatów, ale również cyklicznych podcastów muzycznych.

Prowadzący: Ray Dickaty

Ilość spotkań warsztatowych: 15

Ilość uczestników i uczestniczek: 20

Ogród Powszechny z Fundacją Strefa Wolnościowa (wsparcie z Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej)

Tegoroczna edycja Ogrodu Powszechnego, oprócz opieki nad zielenią przed Teatrem Powszechnym, to była oferta warsztatów i spotkań dla dzieci oraz dorosłych. Na jesieni 2022 (październik-grudzień) odbyły się spotkania dyskusyjne dla dorosłych: 6 spotkań "Filozofii w Ogrodzie" prowadzonej przez Tomasza Stawiszyńskiego i Pawła Boguszewskiego oraz 7 spotkań "Skąd uchodzą - rozmowy o krajach pochodzenia" prowadzonych przez Pawła Mościckiego.

Filozofia w Ogrodzie

W trakcie pandemii dołączyło wiele osób z różnych części Polski i świata – i dlatego zdecydowaliśmy się na kontynuację w formule online. Ale ponieważ nic nie zastąpi bezpośredniego kontaktu – ostatnie spotkanie w tym cyklu odbyło się także na żywo, w sali warsztatowej Teatru Powszechnego. W tym sezonie trochę zmodyfikowaliśmy formułę naszych spotkań. Zorganizowaliśmy je bardziej seminaryjnie, jako moderowaną dyskusję poprzedzoną krótkimi wprowadzeniami oraz zagajeniami. Mamy wrażenie, że wydarzenia ostatnich dwóch lat, sprawiają, że potrzeba spokojnej, racjonalnej, rzeczowej rozmowy o tym, co się dookoła dzieje, jest w nas wszystkich ogromna.

Korzystając z narzędzi, jakie dają filozofia, neuronauka i inne dyscypliny interesujące się człowiekiem oraz kulturą, przyglądaliśmy się od różnych stron trapiącym współczesność kryzysom: wojnie, konfliktom społecznym i politycznym, katastrofie klimatycznej, załamaniu się dialogu, fragmentacji obrazu świata.

Skąd uchodzą - rozmowy o krajach pochodzenia

Rozmowy o migracji często ograniczają się tylko do jej ostatniego etapu, momentu, gdy uchodźcy i uchodźczynie trafiają do państw zachodnich. Prowokują tym samym żywe w przestrzeni publicznej dyskusje oraz polityczne konflikty wokół polityki migracyjnej poszczególnych państw i regionów. A przecież historie osób migrujących obejmują o wiele szerszy plan czasowy i przestrzenny - dotarcie do Europy jest ich drobnym wycinkiem. W naszych rozmowach chcielibyśmy skupić się na historii i teraźniejszości krajów, z których uchodźcy trafiają m.in. na granicę polsko-białoruską.

Do cyklu spotkań organizowanych przez Strefę WolnoSłową w Teatrze Powszechnym zostali zaproszeni: ekspertki, analitycy, reportażystki i dziennikarze, którzy pomagali nam uzupełnić luki w wiedzy na temat poszczególnych krajów, a w związku z tym lepiej zrozumieć powody migracji oraz system ekonomiczno-polityczny, w jakim żyjemy.

Zapisy spotkań dostępne są w formie podcastów na stronie www.strefawolnoslowa.pl.

10.10 – Róg Afryki (Jędrzej Czerep)

17.10 – Kongo (Wojciech Jagielski)

24.10 – Jemen (Przemysław Wielgosz)

31.10 – Kuba (Joanna Szyndler)

7.11 - Syria (Piotr Balcerowicz)

14.11 - Afganistan (Jagoda Grondecka)

21.11 - Kurdystan (Joanna Bocheńska)

Instalacja „LAS”

Po raz kolejny dzieci i rodzice mieli szansę wziąć udział w instalacji sensoryczno-dźwiękowej „LAS”, której pokazy odbyły się 8-10 października 2022 (5 pokazów) - 5-7 listopada 2022 (5 pokazów). Pokazom towarzyszyły warsztaty umuzykalniające dla dzieci (11 spotkań).

„LAS” to przestrzeń do dotykania, eksperymentowania, pociągania, przekładania, wyciągania, grania, turlania i przeciskania. Przestrzeń odpowiadająca na naturalną potrzebę poznawania świata przez najmłodszych, do wspólnej zabawy dzieci z rodzicami oraz dzieci z innymi dziećmi. To przestrzeń do obserwacji i działania.

Twórczynie i twórcy: Katarzyna Stefanowicz, Weronika Chinowska, Ewa Woźniak, Barbara Wojtkowiak, Ray Dickaty, Inga Tolsdorf, Ida Bączek, Vera Arslaner, Ada Tymińska, Karolina Kotowska, Pat Mic

Powszechne Spotkania Klimatyczne

PSK to działania Teatru Powszechnego Program projektu zakłada organizację różnych wydarzeń kulturalnych, które skupiać się będą na tematyce sztuki i ekologii. Wydarzenia chcemy organizować zarówno w siedzibie, jak i w przestrzeni miejskiej i korzystać z potencjału środowiskowego i lokalnego. Działania będziemy kierować do różnych grup odbiorców, starając się w kreatywny sposób poruszać i łączyć zagadnienia przyrody, zmian klimatu i twórczego potencjału sztuki. Do współpracy będziemy zapraszać osoby naukowo związane z edukacją klimatyczną, a także twórców i animatorów. Istotnym elementem będzie zaproszenie młodzieżowych aktywistów klimatycznych do współtworzenia programu.

W sezonie 2023/2022 odbywają się następujące działania:

- 5 spacerów przyrodniczych po Parku Skaryszewskim dla dzieci i dorosłych,
- pakiet kreatywny dla dzieci i dorosłych zawierający materiały do kreatywnego spędzania wolnego czasu związany z tematyką przyrody,
- ulotka edukacyjna dotycząca klimatu,
- warsztat z wybranymi ruchami klimatycznymi,
- współpraca z teatrem Schaubühne w zakresie organizacji debaty/spotkania poświęconego zagadnieniom ekologicznej.

Forum Przyszłości Kultury 2022

Solidarność i troska – to hasło, które już po raz drugi patronowało Forum Przyszłości Kultury. To wokół tych wartości prowadziliśmy dyskusje, spotkania, warsztaty, których zadaniem było projektowanie nowej, lepszej rzeczywistości społecznej oraz kreatywny rozwój mieszkańców Warszawy. Edycja 2022 r. pod wieloma względami była przełomowa i w pewien sposób zamykała etap tego przedsięwzięcia, zapoczątkowany na Kongresie Kultury 2016. Jednocześnie rysuje przed nim ciekawe drogi rozwoju.

Edycja Forum w 2022 roku była rozłożona na dwa etapy, a jej przygotowanie zajęło prawie rok. Działaliśmy w przekonaniu, że Forum powinno mieć charakter procesowy i nie skupiać się jedynie na wyniku – trzydniowym spotkaniu w Warszawie. W 2022 r. kluczowe było zbudowanie dużo szerszej koalicji i nawiązanie kontaktów z instytucjami i organizacjami z całej Polski.

Zmienił się również skład kuratorów Forum, który stanowiła zróżnicowana pod względem wieku, doświadczenia i zainteresowań osób. W jej skład wchodził: Iwona Kurz, Agata Adamiecka, Janka Świerżewska, Igor Stokfiszewski, Sebastian Cichocki, Sebastian Słowiński, Zuzanna Karcz, Amel Mana, Paweł Łysak, Paweł Sztarbowski i Karolina Kaprańska.

Pierwotnym założeniem była próba opisanie zmian społecznych spowodowanych pandemią i nowej roli instytucji kultury, która wyniknęła z gwałtownej przemiany rzeczywistości społecznej i politycznej.

Chcieliśmy też zastanowić się, w jaki sposób wdrażać w życie idee i procesy, które mogą przeciwstawić się tendencjom związanym z populizmem, fundamentalistyczną rewolucją konserwatywną i kryzysem klimatycznym. Zależało nam na tworzeniu bazy dobrych praktyk, stanowiących źródło inspiracji i nadziei. Szczególnie ważny był dla nas krytyczny namysł nad strategiami politycznymi, organizacyjnymi i artystycznymi wobec kryzysu pandemicznego.

Agresja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę przypadła na moment, gdy pierwsza część Forum Przyszłości Kultury była już ustalona i wymusiła dość radykalne przesunięcie tematów. Forum, które zawsze było odpowiedzią na sytuację społeczną w naszym kraju i skupiało się na wspieraniu i prezentowaniu nowych, czasem utopijnych wizji, musiało ująć ten temat w swoim programie. Uznaliśmy, że w obliczu kryzysów oraz gwałtownej przemiany rzeczywistości społecznej i politycznej, należy na nowo zdefiniować pojęcie kultury oraz zadania i powinności instytucji, które ją tworzą.

Edycja wiosenna

W pierwszej części projektu odbyło się dwanaście spotkań w całej Polsce, organizowanych wspólnie z organizacjami partnerskimi. Spotkania dotyczyły instytucji kultury, wojny, przemian spowodowanych przez pandemię, zmian klimatycznych, migracji, działań międzypokoleniowych, walce z populizmami. Wydarzenia były stremowane na platformie VOD Teatru Powszechnego.

Wydarzenia edycji jesiennej

Druga część Forum Przyszłości Kultury odbyła się w Warszawie pomiędzy 14 a 16 października. W czasie trzech dni spotkań, dyskusji, debat i warsztatów z zaproszonymi ekspertkami i ekspertami rozmawialiśmy o wyzwaniach stojących przed polską kulturą i społeczeństwem. Ważnymi wydarzeniami było rozszerzenie Forum o spotkania międzynarodowe. Odśłona projektu odbyła się w Pradze, przy współpracy Teatru **Divadlo pod Palmovkou**, wydarzenie to odbyło się w czasie prezydencji Czech w Radzie Unii Europejskiej. Planowaliśmy również konferencję we Lwowie, ale z powodu natężenia działań wojennych, organizowana wspólnie z Jam Factory Art Center dyskusja o sztuce w czasach wojny i prezentacja ukraińskich artystów odbyła się w Warszawie. We współpracy z organizacją MigrArt zaprezentowaliśmy też sztukę białoruskich artystów. Ważna była również dla nas obecność gości z wielu europejskich krajów, m.in. z Szwecji, Węgier, Słowacji, Czech, Niemiec, Włoch. Kontynuowaliśmy również tematy rozpoczęte w czasie pierwszego etapu projektu. W rozszerzonym kontekście zostały przedstawione tematy dotyczące zadań instytucji wobec kryzysów, aktywizmu, lokalnych historii solidarności społecznej, sektora NGO, czy szczególnej roli jaką instytucje kultury mogą odegrać w integracji nowych mieszkańców Polski. Do ważnych wydarzeń należały również, inaugurujące Forum wystąpienie prof. Ledera, list do uczestników Forum Izabelli Cywińskiej, oraz wieńczące wydarzenie przemówienie Agnieszki Holland i dyskusja polityczek opozycji nad przyszłym kształtem kultury w Polsce. Jesiennej odśłonie Forum towarzyszyły również wydarzenia Powszechnych Spotkań Klimatycznych, poświęconych w tym roku wojnom klimatycznym i migracjom.

Wydarzenia Forum Przyszłości Kultury – edycja jesienna

3 wykłady:

- prof. Andrzej Leder (filozof, psycholog, psychoterapeuta), 14.10.2022, godz. 17.30 – 18.00, Scena Duża
- Janka Świerżewska (aktywistka klimatyczna), 15.10.2022, godz. 15.00 – 16.00, Scena Duża
- dr Elżbieta Korolczuk (socjolożka), „Praktyki nadziei – wprowadzenie”, 15.10.2022, godz. 12.30 – 13.10, Scena Mała

13 debat:

- „Nowy projekt dla Europy Środkowo-Wschodniej” 14.10.2022, godz. 18.00 – 19.45, Scena Duża
- „Gdzie jest państwo?”, 14.10.2022, godz. 20.15 – 21.45, Scena Duża
- „Sztuka na wojnie”, 15.10.2022, godz. 11.00 – 13.00, Scena Duża
- „Praktyki nadziei 1”, 15.10.2022, godz. 13.10 – 14.30, Scena Mała
- „Społeczny sektor kultury: reforma”, 15.10.2022, godz. 14.00 – 16.00, Scena Mała
- „Młodzi, zmęczeni, wk*rwieni”, 15.10.2022, godz. 16.00 – 17.30, Scena Duża
- „Kultura. Migracje. Strategie instytucjonalne”, 15.10.2022, godz. 17.30 – 19.00, Scena Mała

- „Instytucje kultury przyszłości”, 16.10.2022, godz. 11.00 – 12.30, Scena Duża
- „Praktyki nadziei 2”, 16.10.2022, godz. 12.15 – 13.45, Scena Mała
- „Kultura zaangażowana”, 16.10.2022, godz. 13.00 – 14.30, Scena Duża
- „Edukacja bez fanatyzmu”, 16.10.2022, godz. 14.00 – 15.30, sala warsztatowa (poziom –1)
- „Miejskie polityki kulturalne: realia”, 16.10.2022, godz. 14.30 – 16.00, Scena Mała
- „Jaka kultura po PiS-ie?”, 16.10.2022, godz. 16.00 – 18.00, Scena Duża, Scena Duża

4 warsztaty:

- Portfolio review dla migrujących artystów wizualnych, 15.10.2022, godz. 11.00 – 13.00, foyer główne
- Warsztaty castingowe – autoprezentacja dla artystek i artystów migrujących, 15.10.2022, godz. 15.00 – 18.00, sala warsztatowa (poziom –1)
- „ABC kampaniowania”, 15.10.2022, godz. 18.15 – 19.30, sala InSzPer
- „Twoja praca – Twoje prawa”, 16.10.2022, godz. 13.15 – 14.15, foyer balkonowe Sceny Dużej

2 wydarzenia artystyczne (oprócz repertuarowych spektakli „Odpowiedzialność” i „Orlando. Biografie” granych w dniach Forum):

- DJ set – koncert muzyki elektronicznej Papa Bo Selektah, 15.10.2022, godz. 22.00 – 01.00, foyer główne
- „NIE MOGĘ”, performans grupy KOLEKTYWA, 16.10.2022, godz. 13.00 – 19.00, sala InSzPer

2 inne:

- rozpoczęcie Forum i odczytanie przez aktorkę Klarę Bielawkę listu otwartego Izabelli Cywińskiej do uczestniczek i uczestników Forum, 14.10.2022, godz. 17.15 – 17.30, Scena Duża
- „Targi nadziei i beznadziei” – prezentacja działań Grupy Granica, rozmowy stolikowe, 15.10.2022, godz. 13.00 – 16.30, foyer główne.

Wydarzenia zostały nagrane są dostępne w internecie dla szerokiej publiczności.

Forum Przyszłości Kultury 2022 było podsumowaniem tematów i problemów poruszanych na wszystkich poprzednich edycjach. Było również momentem nowego otwarcia; na budowanie ponadnarodowych sojuszy i koalicji, rozmowę o tożsamości regionu. Założeniem Forum było również poszukiwanie nowego projektu kulturowego dla Europy w kontekście konsekwencji pandemii COVID-19. Chociaż wojna w sąsiednim kraju zmieniła naszą optykę, Forum w dalszym ciągu opowiadało na potrzebę implementacji poprzez kulturę nowych rozwiązań w życiu społecznym i politycznym, a przede wszystkim tworzyło wizje przyszłości. Forum miało odsonę terenową, w które skupialiśmy się na wsłuchanie się w głos lokalnych instytucji i organizacji z całej Polski; oraz część warszawską, która stała się platformą dla wielu różnych głosów z Polski i z zagranicy. Tym samym Forum nie tylko wzbogaca życie kulturalne Warszawy i stanowi wysokiej jakości propozycję kulturalną dla jej mieszkańców, ale też buduje markę Stolicy, jako miasta otwartego i kreującego nowe rozwiązania i wizje.

Forum Przyszłości Kultury 2023

Praktyki nadziei – 26 – 28 maja

Wojna w Ukrainie, trzy lata pandemii, rosnące tendencje autorytarne w wielu krajach, niestabilna sytuacja ekonomiczna i kolejne kryzysy. A jednocześnie przykłady niezwyklej solidarności, ruchy

protestów, niezgoda na autorytarne zapędy władzy, tożsamościowe przemiany oraz oddolne działania społeczne przynoszące duże zmiany. Tak wygląda krajobraz społeczny i polityczny Europy w 2023 r. Sytuacja ta jest wyzwaniem dla Polski i wszystkich państw regionu, ale też daje nadzieję: zmusza do przemyślenia i przepracowania polityk tożsamości, pamięci, opowiadanych o sobie i przeciwko sobie narracji.

Jak na te zmiany odpowiada kultura? Jaki powinien być nowy projekt kulturalny dla Europy Środkowo-Wschodniej – możliwa nowa mapa wyobraźni?

W trakcie Forum Przyszłości Kultury 2023 przyglądaliśmy się społeczeństwom naszego regionu, badaliśmy nowe formy solidarnego, wspólnotowego działania obywateli, ich praktyki oporu wobec autorytaryzmów i populizmów, procesy formowania się nowych narracji dotyczących przyszłego kształtu polityki społecznej, kultury i ekonomii. Badaliśmy też, jaką rolę w tych procesach mogą odegrać instytucje kultury.

Wojna w Ukrainie redefiniuje postrzeganie naszej części Europy. Ta Europa odradza się tutaj – w duchu solidarności, feministycznej troski oraz wiary we wspólnotę i demokrację. Ta Europa choruje tutaj, jak w wielu innych państwach, borykających się z populizmem, nowym życiem faszystwu i niewiarą w Unię. Nie wolno nam czekać na zakończenie kryzysów, musimy potraktować je jako dzwonek alarmowy, zwłaszcza przed zbliżającymi się wyborami. Powinniśmy więc zacząć kreować nową kulturową wizję Europy Środkowo-Wschodniej. Wizję kultury tego regionu autonomiczną od kultury rosyjskiej i egzotyzujących wizji narzucanych przez Europę Zachodnią. Kulturę, która czerpiąc siłę z nadziei może zmieniać rzeczywistość.

Forum Przyszłości Kultury organizowane przez Teatr Powszechny w Warszawie od 2017 r. to przestrzeń rozmów o znaczeniu i perspektywach rozwoju kultury. Forum promuje postawy krytyczne, różnorodność, otwartość, troskę i poszanowanie praw mniejszości. łączy osoby związane ze sztuką, nauką i aktywizmem i skupia się na wspieraniu oraz prezentowaniu nowych, czasem utopijnych wizji kulturowych.

Zespół FPK w 2023 r. tworzą: Karolina Kaprańska, Zuzanna Karcz, Iwona Kurz, Paweł Łysak, Natalia Sielewicz, Sebastian Słowiński, Igor Stokfiszewski i Paweł Sztarbowski.

Wydarzenia w ramach Forum

- wykład inauguracyjny Kateryny Babkiny

„Przyszłość przeszłości. Opowiedzieć Europę Środkową na nowo” – debata

26 maja (piątek), godz. 18.15 – 19.45, Scena Duża Teatru Powszechnego w Warszawie

prowadzenie: prof. Iwona Kurz

uczestniczki i uczestnicy:

- Kateryna Babkina – ukraińska pisarka, dziennikarka, poetka i scenarzystka
- prof. Przemysław Czapliński – krytyk literacki, profesor literatury współczesnej, pracuje w Instytucie Filologii Polskiej UAM
- prof. Simona Škrabec – słoweńska literaturoznawczyni, eseistka i tłumaczka
- prof. Jan Sowa – socjolog, kulturoznawca, teoretyk i badacz społeczny, wykładowca na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

„Ukraina mówi: Na gruzach imperium” – debata

27 maja (sobota), godz. 12.00 – 13.30, Scena Duża Teatru Powszechnego w Warszawie. Debata w j. ukraińskim tłumaczona symultanicznie na j. polski.

Wydarzenie współorganizowane z Fundacją Batorego.

prowadzenie: Edwin Bendyk

uczestniczki i uczestnicy:

- Yuriy Biley – artysta wizualny i kurator. Współzałożyciel i członek Open Group, laureat nagrody specjalnej i głównej PinchukArtPrize (2013, 2015, Kijów)..
- Nikita Kadan (obecność online) – ukraiński artysta wizualny. W swojej twórczości posługuje się różnymi mediami, m.in. instalacją, rzeźbą, malarstwem, kolażem.
- Switłana Oleszko – scenarzystka, reżyserka, autorka filmów dokumentalnych, założycielka charkowskiego Teatru Arabesky.
- Włada Ralko – jedna z najbardziej znanych ekspresjonistek niepodległej Ukrainy. W swojej twórczości artystka często porusza kwestie tożsamości, aktualnych kontekstów społecznych i politycznych.

„Gdzie tworzy się kultura? Sektor NGO w Europie Środkowej i Wschodniej” – dyskusja

27 maja (sobota), godz. 12:30 – 14:00, Scena Mała Teatru Powszechnego w Warszawie. Debata w j. angielskim tłumaczona symultanicznie na j. polski.

prowadzenie: Igor Stokfiszewski

uczestniczki i uczestnicy:

- Izabela Jasińska – Zastępczyni Dyrektora Biura Kultury Urzędu m.st. Warszawy
- Lesia Kulchynska – kuratorka Visual Culture Research Center w Kijowie
- Katarina Pavić – działaczka kulturalna, badaczka społecznego sektora kultury w dawnej Jugosławii związana z Goldsmiths University w Londynie
- Tereza Stejskalová – kuratorka związana z międzynarodową organizacją tranzit, współtwórczyni praskiego niezależnego Biennale Matter of Art.

„Sztuka na służbie i oddolny aktywizm w Ukrainie” – debata

27 maja (sobota), godz. 14:00 – 15:30, Scena Duża Teatru Powszechnego w Warszawie. Debata w j. ukraińskim tłumaczona symultanicznie na j. polski.

Wydarzenie współorganizowane z Solidarnym Domem Kultury „Słonecznik”.

prowadzenie: Taras Gembik

uczestniczki i uczestnicy:

- Alona Karavai – współzałożycielka wielu organizacji artystycznych, m.in. Insha Osvita
- Sashko Protyah – ukraiński filmowiec i aktywista działający oddolnie, członek Freefilmmers (kolektywu z Mariupola)
- kolektyw Livyj Bereh.

„Nowa żelazna kurtyna?” – debata

27 maja (sobota), godz. 14:30 – 16.00, Scena Mała Teatru Powszechnego w Warszawie. Debata w j. angielskim tłumaczona symultanicznie na j. polski (słuchawki).

prowadzenie: dr Paweł Sztarbowski

uczestniczki i uczestnicy:

- Maria Hlavajova – badaczka, edukatorka, kuratorka, założycielka oraz dyrektorka holenderskiej platformy BAK poświęconej sztuce
- dr hab. Dorota Sajewska – badaczka, teatrolożka, pisarka, dramaturżka
- prof. Madina Tlostanova – feministyczna myślicielka i pisarka

Pitching projektów kulturalnych – wydarzenie towarzyszące Migrart.waw.pl i sektor

27 maja (sobota), godz. 15:00 – 18.00, sala warsztatowa w Teatrze Powszechnym w Warszawie

prowadzenie: Katsia Ramanchyk, Lena Kantsevich

Organizowany przez Migrart.waw.pl, Strefę WolnoSłową i media-inicjatywę „sektor”, pitching udostępni głos międzynarodowym artystom i menadżerom sztuki, którzy mieszkają w Polsce i są chętni do zaprezentowania swoich projektów lokalnej społeczności, instytucjom kulturalnym i szerokiej publiczności.

„Siostry outsiderki. Międzynarodowa solidarność i feminizm” – dyskusja

27 maja (sobota), godz. 16:30 – 18.00, Scena Mała Teatru Powszechnego w Warszawie. Dyskusja w j. angielskim tłumaczona symultanicznie na j. polski (słuchawki).

prowadzenie: prof. Ewa Majewska i Natalia Sielewicz

uczestniczki i uczestnicy:

- Negar Nejad – przedstawicielka Irańskiego Stowarzyszenia Wspierania Rewolucji Narodowej
- Kacia Rumiantseva – aktywistka i kuratorka, przedstawicielka RAZAM Belarus
- Lela Tsiskarishvili – dyrektorka wykonawcza The Georgian Centre For Psychosocial And Medical Rehabilitation Of Torture Victims
- Val Voshchevska – działaczka i aktywistka, współtwórczyni podcastu Ukrainian Spaces.

„Twierdza Europa. O rządzeniu strachem” – debata

27 maja (sobota), godz. 17:00 – 18.30, Scena Duża Teatru Powszechnego w Warszawie

prowadzenie: Sebastian Słowiński i Katarzyna Czarnota

uczestniczki i uczestnicy:

- Marta Górczyńska – prawniczka z Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka i Grupy Granica
- prof. Inga Iwasiów – literaturoznawczyni, krytyczka literacka, wykładowczyni, poetka i prozaiczka
- dr Marta Jaroszewicz – kierowniczka projektów w Ośrodku Badań nad Migracjami UW
- prof. Piotr Laskowski – historyk idei, wykładowca w ISNS UW, pedagog
- dr Hanna Machińska – prawniczka, wykładowczyni, w latach 1991–2017 dyrektorka Biura Rady Europy w Warszawie, w latach 2017–2022 zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich

„Międzymiastowa: Warszawa – Praha. Warunki dla kultury” – okrągły stół

27 maja (sobota), godz. 18:15 – 19:30, Scena Mała Teatru Powszechnego w Warszawie

prowadzenie: Paweł Łysak – dyrektor Teatru Powszechnego w Warszawie

uczestniczki i uczestnicy:

- Katarzyna Dendys-Kosecka – dyrektorka Teatru im. Adama Mickiewicza w Cieszynie
- Artur Józwiak – dyrektor Biura Kultury m.st. Warszawy
- Michal Lang – dyrektor Divadlo pod Palmovkou
- Jiri Sulzenko – dyrektor Departamentu Kultury i Turystyki w Pradze

„Ach, ta dzisiejsza (czytająca) młodzież...” – literacka gra terenowa, rozmowy o książkach, targi czytelnicze

28 maja (niedziela), godz. 12:00 – 15:00, Teatr Powszechny w Warszawie (różne przestrzenie)

prowadzenie: Zuzanna Karcz, Justyna Suchecka

uczestniczki i uczestnicy:

- Maciej Marcisz – pisarz, autor m.in. „Taśm rodzinnych”, pracownik Grupy Wydawniczej Foksal
- Eli (@not.my.high) – osoba czytelnicza, prowadzi profil na Instagramie oraz podcast „Babcia Eli”
- Antoni Matusiak (Antek Czyta) – TikToker, członek TikTok Book Club.

„Instytucje kultury – nowe wyzwania” – dyskusja

28 maja (niedziela), godz. 12.30 – 14.00, Scena Duża Teatru Powszechnego w Warszawie. Dyskusja w j. angielskim tłumaczona symultanicznie na j. polski (słuchawki).

prowadzenie: dr Paweł Sztarbowski

uczestniczki i uczestnicy:

- Anastasia Haishenets – krytyczka teatru i dramatu, kuratorka, dramaturżka, kierowniczka projektów teatralnych w Ukrainie.
- Goran Injac – dramaturg, kurator festiwali, współtwórca East European Performing Arts Platform, dyrektor artystyczny w teatrze Mladinsko w Lublanie
- Pedro Penim – portugalski aktor, reżyser oraz dyrektor artystyczny Teatro Nacional D. Maria II w Lizbonie
- Kristina Savickiene – menedżerka i producentka teatralna, wykładowczyni i kuratorka festiwali, kierowniczka Działu Artystycznego Litewskiego Narodowego Teatru Dramatycznego
- Joanna Mytkowska – krytyczka i historyczka sztuki, kuratorka wystaw, dyrektorka Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie.

„Cyberwojna: przemoc i czas” – debata

28 maja (niedziela), godz. 13:00 – 14:30, Scena Mała Teatru Powszechnego w Warszawie

prowadzenie: Natalia Sielewicz

uczestniczki i uczestnicy:

- Oleksii Kuchanskii – ukraiński niezależny programista filmowy i pisarz

- Oleksii Radynski – pisarz, filmowiec, współzałożyciel ukraińskiego wydania „Krytyki Politycznej”
- Mykola Ridnyi – ukraiński artysta, twórca instalacji, obiektów i prac wideo, członek kolektywu artystycznego SOSka
- Alexandra Tryanova – niezależna kuratorka sztuki, była kuratorka Muzeum Sztuki Współczesnej w Odessie i Pinchuk Art Centre w Kijowie.

„Patoposłuszeństwo. Szkoła, osoby uczniowskie i przemoc” – panel dyskusyjny

28 maja (niedziela), godz. 14:45 – 16:15, Scena Duża Teatru Powszechnego w Warszawie

prowadzenie: Zuzanna Karcz

uczestniczki i uczestnicy:

- Alina Czyżewska – aktorka teatralna, działaczka polityczno-społeczna
- Aneta Korycińska – polonistka, nauczycielka, redaktorka, oligofrenopedagożka, podcasterka, działa jako Baba od polskiego
- Kacper Nowicki – aktywista zajmujący się edukacją i projektami młodzieżowym
- Grzegorz Świąch – współtwórca Domu Spokojnej Młodości, współzałożyciel fundacji OFF School, mentor młodzieży
- Magdalena Rigamonti – dziennikarka prasowa, radiowa i autorka książek.

Wiec autorek i autorów. Konsultacje społeczne „Dialogu”

28 maja (niedziela), godz. 15.00 – 16.30, Scena Mała Teatru Powszechnego w Warszawie

„Kultura kontratakuje” – okrągły stół

28 maja (niedziela), godz. 16:45 – 19:45 [przerwa od 18:00 do 18:15], Scena Duża Teatru Powszechnego w Warszawie

prowadzenie: prof. Iwona Kurz i Igor Stokfiszewski

uczestniczki i uczestnicy:

- Beata Chmiel – działaczka kulturalna, Obywatele Kultury, Kongres Kobiet
- Agata Diduszek-Zyglewska – Nowa Lewica, wiceprzewodnicząca Komisji Kultury i Promocji Miasta Rady Warszawy
- Alina Gałązka – Komuna Warszawa, Przewodnicząca Branżowej Komisji Dialogu Społecznego ds. Kultury przy Urzędzie m.st. Warszawy
- dr hab. Maciej Gdula – poseł, członek Rady i Zarządu Krajowego Nowej Lewicy
- Katarzyna Górna – Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej
- Katarzyna Kulińska – Ogólnopolski Związek Zawodowy Inicjatywa Pracownicza
- Krzysztof Mieszkowski – poseł, były dyrektor Teatru Polskiego we Wrocławiu, członek sejmowej Komisji Kultury i Środków Przekazu z ramienia Koalicji Obywatelskiej
- Joanna Mucha – posłanka, Wiceprzewodnicząca partii Polska 2050 Szymona Hołowni
- Jarosław Suchan – historyk i krytyk sztuki, członek International Committee for Museums and Collections of Modern Art. Były dyrektor Muzeum Sztuki w Łodzi.

„Kultura terapii” – dyskusja

28 maja (niedziela), godz. 17:00 – 18.30, Scena Mała Teatru Powszechnego w Warszawie

prowadzenie: Renata Lis i Sebastian Słowiński

uczestniczki i uczestnicy:

- prof. Magdalena Środa – filozofka, etyczka, publicystka, autorka wielu książek i artykułów
- Katarzyna Minkowska – reżyserka teatralna, stworzyła m.in. spektakl „Mój rok relaksu i odpoczynku” w Teatrze Dramatycznym w Warszawie, poświęcony zdrowiu psychicznemu i kondycji relacji w dobie bezwzględnego neoliberalizmu
- Maciej Musiał – psychoanalityk, superwizor, prezes Polskiego Towarzystwa Psychoanalitycznego. Współzałożyciel i były prezes Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Psychoanalitycznej. Autor wielu publikacji klinicznych i teoretycznych dotyczących psychoanalizy i psychoterapii.

Inne wydarzenia w sezonie 2022/2023

Pisanie co wtorek

Autorskie zajęcia wykorzystujące metodę creative writing oraz awangardowe techniki pisania (futurystyczne, surrealistyczne). Warsztaty wykorzystują doświadczenia życiowe i opowieści uczestników do tworzenia różnorodnych tekstów - fragmentarycznych narracji, wspomnień, monologów teatralnych, biografii, tekstów opartych na neologizmach. Bierzemy na warsztat także problemy współczesnego świata - wojny, napięcia społeczne i ekonomiczne, migracje. Teksty są wspólnie czytane i omawiane. Zajęcia nastawione są na każdego kto chce pisać, kto chciałby pisać, kto chciałby spróbować.

prowadzenie: Tomasz Gromadka - dramaturg, koordynator kontaktów ze szkołami i innymi placówkami, organizator.

Uroczystość wręczenia Nagrody im. Zygmunta Hübnera „Człowiek Teatru”

Coroczna nagroda przyznawana osobom podejmujących dzieło Zygmunta Hübnera, które realizował jako Dyrektor, Artysta i Autor, przyznawana przez Fundację Teatru Myśli Obywatelskiej im. Zygmunta Hübnera.

Współpraca

W budynku Teatru Powszechnego na stałe rezyduje Fundacja Strefa Wolnościowa, w sezonie 2022/2023 gościliśmy Instytut Sztuk Performatywnych (InSzPer). Po pandemicznej przerwie działalność wznowiła też teatralna kawiarnia Stół Powszechny, która przygotowała ciekawy program muzyczny.

Institut Sztuk Performatywnych

Institut Sztuk Performatywnych (InSzPer) prowadzony jest przez Michała Buszewicza, Martę Keil, Grzegorza Reske, Annę Smolar, Weronikę Szczawińską i Piotra Wawra Jr. Institut jest organizacją kultury umożliwiającą interdyscyplinarny i międzynarodowy rozwój sztuki aktywnej społecznie. Celem InSzPer jest stworzenie przestrzeni dla artystycznej pracy, która pozostaje wolna od instytucjonalnej przemocy i rozwija praktyki zero waste w sferze kultury. Troska o ekologię instytucji kultury to unikanie marnotrawienia zasobów w obszarze międzyludzkich relacji, dbanie o ich jakość i budowanie wzajemnego szacunku wobec podejmowanego wysiłku i czasu włożonego w pracę. To także wypracowanie nowego, kolektywnego modelu zarządzania, w którym główną rolę odgrywa wspierający i twórczy feedback. InSzPer jest także odpowiedzią na instytucjonalny kryzys, wynikający ze sprzeczności pomiędzy nowymi kierunkami artystycznej praktyki a zwyczajowym systemem produkcji. Institut dąży do stwarzania inspirujących i bezpiecznych warunków pracy, w których kluczowa jest możliwość wymiany pomysłów, praktyk i doświadczeń.

Strefa WolnoSłowa

Strefa WolnoSłowa to inicjatywa osób zajmujących się teatrem, literaturą, tańcem, muzyką i innymi aktywnościami w obszarach kultury i sztuki. Celem fundacji jest organizowanie działań artystycznych, kulturalnych i edukacyjnych nastawionych na dialog międzykulturowy i międzypokoleniowy. Angażując uchodźców i uchodźczynie, migrantki i migrantów zamieszkujących w Polsce, realizuje działania na granicy sztuki i interwencji społecznej, poruszające aktualne problemy w kraju, Europie i na świecie. Wspiera osoby wykluczone bądź zagrożone marginalizacją. Strefa realizuje projekty nastawione na włączanie w aktywne działania twórcze migrantów i uchodźców, na edukację wielokulturową, odkrywanie i opowiadanie historii uchodźczych czy pogłębianie świadomości społecznej dotyczącej fenomenu migracji, uchodźstwa, praw człowieka i ich łamania.

Działania fundacji zostały opisane przy projektach Miasto szczęśliwe oraz Dramaturgie społeczne.

Działania edukacyjne 2022/2023

W sezonie 2022/2023 działania edukacyjne teatr w zdecydowanej większości odbywały się w siedzibie teatru. Prowadziliśmy różne warsztaty tematyczne, spotkania, wycieczki, koordynowaliśmy projekty, podejmowaliśmy współpracę z różnymi grupami. W tym roku, podobnie jak w poprzednim również widać było trend chęci powrotu do wydarzeń stacjonarnych, nadrabiania czasu, gdy szkoła funkcjonowała zdalnie.

Celem naszych działań, niezmiennie było i jest podtrzymanie kontaktu z odbiorcami poprzez proponowanie różnych aktywności. Uczestnikami zajęć były zarówno dzieci, młodzież, jak i osoby dorosłe (np. studenci) czy seniorzy. Bardzo ważnym projektem było przedsięwzięcie Kultura bez barier, realizowane z grantu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Dzięki otrzymanym środkom udało nam się zorganizować pokazy spektakli z audiodeskrypcją, tłumaczone na

PJM, warsztaty do spektakli, warsztaty aktorskie, wycieczki po teatrze, warsztaty dla pracowników. Celem projektu było zwiększanie dostępności do kultury dla osób g/Głuchych i Niedosłyszących oraz Niewidomych i Niedowidzących. Kontynuowaliśmy też program Rodzina w Teatrze, skierowany dla dorosłych i dzieci (kiedy dorośli oglądają spektakl, dzieci uczestniczą w warsztatach). W sumie, w okresie od stycznia do końca czerwca przeprowadziliśmy **46 warsztatów** i spotkań o charakterze edukacyjnym dla naszych widzów w każdym wieku.

Przygotowywaliśmy również działania skierowane bezpośrednio do uczniów i nauczycieli, które towarzyszyły poszczególnym premierom i repertuarowym przedstawieniom i tworzyły działania okołospektaklowe. Podejmowaliśmy współpracę z wybranymi placówkami miejskimi (np. z Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń) na rzecz stworzenia odpowiedniej oferty działań edukacyjnych, by rozwijać relacje z naszymi odbiorcami. Zapraszaliśmy do współpracy różne grupy i fundacje, m. in. Fundację Strefa Wolnościowa. Regularnie podejmujemy też współpracę z artystami ukraińskimi i białoruskimi, czego efektem były interaktywne warsztaty lalkowe (w ramach projektu Ogród Powszechny).

Zorganizowaliśmy też spacer po parku Skaryszewskim, w ramach projektu Powszechne Spotkania Klimatyczne, które od kilku lat cieszą się niesłabnącym zainteresowaniem wśród uczestników i są już kojarzone z naszym Teatrem.

Aktualnie w swojej ofercie mamy stałe działania takie jak:

- warsztaty do spektakli,
- warsztaty tematyczne (m.in., Słownik współczesnego teatru, Improwizacje teatralne, warsztat aktora, Debata Powszechna, Krótka historia teatru, Kostiumowa rewolucja),
- Rodzina w teatrze,
- wycieczka po teatrze.

Z zajęć skorzystać mogą również grupy przedszkolne. Każde spotkanie dopasowywane jest indywidualnie do potrzeb danych uczestników. Przygotowujemy też projekty edukacyjne na zamówienie konkretnych szkół, np. zajęcia integracyjno-artystyczne dla ZS im. P. Wysockiego. Spotkania odbywały się zarówno u nas w siedzibie jak i w szkole.

Nasze działania edukacyjne miały charakter wielodyscyplinarny – stawialiśmy sobie za cel połączenie różnych dziedzin sztuki, tematów i form aktywności. Chcieliśmy wykorzystać lokalne i naturalne elementy, na przykład, w trakcie warsztatów korzystając z Parku Skaryszewskiego. Nasze proponowane wydarzenia były dostosowane do potrzeb naszych uczestników i jednocześnie przyczyniły się do nawiązania relacji z nowymi grupami odbiorców.

DYREKTOR
TEATRU POWSZECHNEGO
Paweł Łysak
Paweł Łysak